

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Český egyptologický ústav

Oponentský posudek diplomové práce Pavla Onderky *The Tomb of Unisankh at Saqqara and Chicago/Venisanchova hrobka v Sakkáře a Chicagu*

Diplomová práce Pavla Onderky je prvním souborným zpracováním architektury a výzdoby hrobky významného hodnostáře z doby přelomu 5. a 6. dynastie Venisancha, ležící v severní Sakkáře a známé od počátku 20. století. Část této hrobky (stěny dvou místností s bohatou reliéfní výzdobou) byla zhruba před sto lety převezena do Field Museum of Natural History v Chicagu, kde je dnes po určitých úpravách vystavena; tato část hrobky je zde poprvé zpracována z egyptologického hlediska. Zbývající části hrobky zůstaly na místě v severní Sakkáře a byly v minulých letech opakovaně zkoumány v rámci archeologických výzkumů této části pohřebiště. V této souvislosti je nutno ocenit, že autor diplomní práce shromáždil veškerou dostupnou dokumentaci týkající se dané hrobky.

Vzhledem k souběžně připravované publikaci, podpořené Grantovou agenturou Univerzity Karlovy (grant č. A-HN 330/2006 *The Tomb of Unisankh and Its Interpretation*), byla práce v souladu s příslušným ustanovením Studijního a zkušebního řádu FF UK v Praze předložena v anglickém jazyce.

Diplomová práce o celkovém rozsahu 228 stran je tvořena šesti kapitolami, doprovázenými obsáhlým apendixem, obrazovou přílohou a bibliografií.

V první, úvodní kapitole autor obsáhle shrnuje dosavadní archeologické výzkumy a bádání týkající se této hrobky. Na základě dostupných archivních pramenů popisuje i převezení části této hrobky do Chicaga a poměrně složitou historii její instalace v dnešním Field Museum of Natural History.

Druhá kapitola se zabývá umístěním Venisanchovy hrobky v rámci tzv. Venisova pohřebiště. Autor se zde kriticky vyslovuje k dosavadnímu bádání o této části sakkárské nekropole a nabízí vlastní argumenty pro upřesnění historie a vývoje jednotlivých součástí tohoto tzv. Venisova pohřebiště. Lepšímu pochopení jeho argumentace by zřejmě pomohl plán všech součástí Venisova pohřebiště.

Třetí kapitola je věnována detailnímu popisu architektury Venisanchovy hrobky a jejích jednotlivých součástí. Objevné je zde především srovnání této hrobky s jejím možným vzorem – hrobkou Ptahšepse Mladšího II v Abúsíru, které pak (v

nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
IČ: 00216208
DIČ: CZ00216208

Tel.: 00420 221 619 611
Fax: 00420 221 619 618

ladislav.bares@ff.cuni.cz
<http://egyptologie.ff.cuni.cz/>

c/o Embassy of the Czech Republic
4, el-Dokki Street
El-Dokki-Giza
Arab Republic of Egypt
Tel.: 00202 33315257, 33315297
Fax: 00202 3315257

kap. 6) autorovi umožnilo navrhnout a zdůvodnit chronologické zařazení Venisancha. Řada poznatků obsažených v této kapitole je založena na vlastním autorově pozorování a lze jen litovat, že podzemní část hrobky mu z objektivních důvodů zůstala nepřístupná – závěry týkající se možné výzdoby substruktury na základě analogií s nedalekými hrobkami jsou proto možná poněkud hypotetické.

Nejrozsáhlejší čtvrtá kapitola obsahuje detailní popis a rozbor výzdobného programu hrobky, přehledně uspořádané po jednotlivých místnostech, a v jejich rámci stěnách a registrech (zde by bylo možná vhodné doplnit, že registry jsou číslovány zespodu). Detailně jsou tu analyzovány rovněž doprovodné texty k jednotlivým scénám a také jednotlivé typy scén. Na jejich základě autor přesvědčivě rekonstruuje původní výzdobný program celé hrobky a zařazuje ho do kontextu vývoje hrodek v této části pohřebiště. Z hlediska časového zařazení hrobky je cenné rovněž shrnutí zde doložených kritérií pro datování, jak je obecně navrhla N. Cherpion. Není zcela jasné, proč časté spojení *jnnt m* autor v některých příkladech překládá jako „brought from^{sic}“ (např. str. 79, Tx. 34). Na některých místech by při popisu scén bylo možné doplnit odkazy na sekundární literaturu, např. při zobrazení ostření pazourkového nože (s. 109) viz Vachala-Svoboda, ZÄS 116 (1989), str. 174-181.

Pátá kapitola shrnuje diskusi o jménu, doložených titulech a epithetech majitele hrobky. Je zde uveden i seznam dalších dosud známých nositelů tohoto jména. Jednotlivé tituly a epitheta jsou detailně analyzovány jak co do významu, tak pokud jde o jejich výskyt a uspořádání ve Venisanchově hrobce. Za zvláštní ocenění stojí autorův pokus vysvětlit uspořádání epithet vztahujících se ke králi, a bohům Anupovi a Usirovi jako odraz rituálu spojeného s přechodem do zásvětné existence.

V závěrečné, šesté kapitole autor shrnuje přesvědčivé argumenty pro datování Venisanchovy hrobky a shrnuje poznatky týkající se jeho života a postavení v rámci tehdejší administrativy a královské rodiny. Plně lze souhlasit s tím, že nešlo o přímého královského potomka, jak se často uvádí ve starší literatuře. Ocenit lze i upřesnění Venisanchova místa v pořadí nositelů tehdy významného titulu „představený Horního Egypta“.

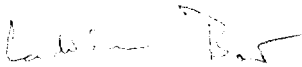
Zajímavým a cenným přínosem k debatě o vývoji nekrálovské hrobky na konci Staré říše je appendix. Na základě rozboru jejich architektury (se zvláštní pozorností věnovanou jejich dvorům, resp. sloupovým síním) zde autor navrhuje vlastní typologii tohoto typu hrodek, včetně možných závěrů týkajících se jejich chronologie. Lze jen litovat, že v obrazové příloze nejsou alespoň ve zjednodušené podobě uvedeny půdorysy všech hrodek v tomto appendixu zmíněných.

Obrazová příloha, zčásti pořízená přímo autorem a zčásti vycházející ze starší dokumentace, je velmi obsáhlá (celkem 63 obrázků – č. 59 se objevuje dvakrát) a detailní. Její uspořádání ne vždy odpovídá členění kapitol (zejména pokud jde o kap.

4). Bibliografie je uspořádána obvyklým způsobem; ojediněle v ní chybí přesné uvedení stránkování.

Ve svém celku předložená práce P. Onderky plně splňuje (ba spíše přesahuje) požadavky stanovené příslušnými předpisy pro diplomovou práci a zcela jednoznačně svědčí o jeho schopnosti samostatně a tvůrčím způsobem zpracovat danou problematiku. Navrhuji proto, aby diplomová práce P. Onderky *The Tomb of Unisankh at Saqqara and Chicago/Venisanchova hrobka v Sakkáře a Chicagu* byla přijata k obhajobě a klasifikována stupněm *v ý b o r n ě*.

Praha 27.1.2009

prof.dr. Ladislav Bareš